

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 26-02-2018
Enhed: JURPSYK
Sagsbeh.: DEPLBT
Sagsnr.: 1801124
Dok. nr.: 538019

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 30. januar 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 487 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 487:

”Ministeren bedes i forlængelse af Statsrevisorernes beretning om forebyggelse af hospitalsinfektioner (nr. 5/2017) redegøre for, om den danske målsætning i forhold til antibiotikaresistens er knyttet sammen med en større EU-indsats på området. I bekræftende fald bedes ministeren redegøre for den samlede EU-indsats.”

Svar:

- . / . Antibiotika spiller en nøglerolle i sygdomsbehandlingen, og det er derfor vigtigt, at vi bruger antibiotika med omtanke, og gør hvad vi kan for at minimere og håndtere spredning af resistente bakterier. Derfor lancerede jeg og miljø- og fødevareministeren i juli 2017 en One Health strategi mod antibiotikaresistens, som sætter rammen for en stærk og koordineret indsats for bekæmpelse af antibiotikaresistens på tværs af sundheds- landbrugs- og miljøområdet. I juli 2017 lancerede jeg også en national handlingsplan for antibiotika til mennesker, som for første gang i dansk historie opstiller målbare mål for forbruget af antibiotika til mennesker. Konkret opstiller handlingsplanen tre målbare mål, hvor det første mål sigter efter at reducere unødvendigt antibiotikaforbrug i primærsektoren, mens mål 2 fokuserer på, at forbruget af antibiotika skal være mere hensigtsmæssigt i de tilfælde, hvor lægen vælger at ordinere antibiotika. Mål 3 fokuserer på at reducere hospitalernes forbrug af de antibiotika, som er kritisk vigtige for behandlingen af alvorlige infektioner hos patienter.

Med aftalen om finansloven for 2018 prioriterede regeringen og Dansk Folkeparti også at styrke indsatsen mod antibiotikaresistens på Statens Serum Institut (SSI) med 48 mio. kr. frem mod 2021 og efterfølgende med årligt 16 mio. kr. Midlerne skal bl.a. gå til at styrke overvågningen af infektioner med resistente bakterier og fremtidssikre infektionsberedskabet, så vi også i fremtiden vil være i stand til at håndtere truslen fra antibiotikaresistens. For yderligere at styrke det danske beredskab overtager Københavns Universitet (KU) og SSI med virkning fra 2020 det veterinære beredskab fra DTU, da KU og SSI blev tildelt opgaven som led i Miljø- og Fødevareministeriets (MFVM) konkurrenceudsættelse af det forskningsbaserede veterinære myndighedsberedskab i januar 2017. Dermed vil det i højere grad blive muligt at forudse og forebygge infektioner hos mennesker.

Selvom vi med disse initiativer har taget et vigtigt skridt i retningen mod at sikre, at antibiotika også i fremtiden kan spille en nøglerolle i sygdomsbehandlingen, er det vigtigt at understrege, at vores nationale initiativer ikke står alene. Fordi antibiotikaresistens er et globalt problem, der trods sektorer såvel som landegrænser, er der på

EU-niveau igangsat en række initiativer på området, som vores nationale indsats skal ses i sammenhæng med.

- . / . Hvad angår lanceringen af de nationale mål, skal disse ses i sammenhæng med EU-rådskonklusionerne om antibiotika fra juni 2016, som bl.a. forpligter medlemslandene til at opsætte nationale målbare mål for antibiotika inden medio 2017. Rådskonklusionerne er dog langt fra det eneste initiativ, og nedenfor vil jeg redegøre for elementerne i EU's aktuelle indsats mod antibiotikaresistens med fokus på det humane område. For initiativer på veterinær- og miljøområdet henviser jeg til Miljø- og Fødevarerministeriet.

EU-kommissionens handlingsplan mod antibiotikaresistens

- . / . Med afsæt i rådskonklusionerne fra 2016 lancerede EU-kommissionen i juni 2017 en ny "EU One Health Action Plan against AMR", som udgør omdrejningspunktet for den samlede EU-indsats. Handlingsplanen bygger videre på erfaringerne fra den daværende handlingsplan fra 2011, og indeholder en lang række initiativer, som EU-kommissionen vil søsætte med henblik på at understøtte medlemslandene i kampen mod antibiotikaresistens, styrke forskning på området samt gøre EU i stand til at spille en ledende rolle i kampen mod antibiotikaresistens på globalt plan.

Overvågningsindsatsen

Et vigtigt element i den samlede EU-indsats mod antibiotikaresistens er overvågningsindsatsen. Tilbage i 1998 blev overvågningsnetværket "The European Antimicrobial Resistance Surveillance System" (EARSS) etableret i regi af EU-kommissionen. Allerede dengang var formålet med overvågningsprogrammet at indsamle sammenlignelige data over antibiotikaresistens på tværs af EU-medlemslande, for dermed at øge kendskabet til problemstillingen, opfordre til implementering, vedligeholdelse og forbedring af nationale overvågningssystemer samt at understøtte medlemslande i deres arbejde med at forbedre den diagnostiske præcision på området. Formålet har ikke ændret sig, men siden 2010 har overvågningsnetværket været forankret hos "European Centre for Disease Prevention and Control" (ECDC), ligesom overvågningsnetværket nu kaldes "The European Antimicrobial Surveillance Network" (EARS-Net).

Det andet ben i EU's overvågningsindsats er den såkaldte "Antimicrobial consumption database" (ESAC-Net), som indeholder forskellige data vedrørende forbruget af antibiotika i 30 lande, heriblandt Danmark. Fælles for EARS-Net og ESAC-Net er, at de er udbredt til næsten alle de europæiske lande, heriblandt Danmark. Disse overvågningsindsatser har endvidere dannet model for den overvågning, som WHO for nuværende arbejder på at udrulle til resten af verden med det såkaldte Global Resistance Surveillance System (GLASS).

Forskningsindsatsen

Som det også fremgår af EU-kommissionens handlingsplan mod AMR, er forskning på området en vigtig prioritet for EU, som har igangsat en række forskningsinitiativer. Et af disse er The Joint Programming Initiative on Antimicrobial Resistance (JPIAMR), som oprindeligt blev etableret af 15 europæiske lande med støtte fra EU-kommissionen. I dag omfatter JPIAMR 26 lande på globalt plan, heriblandt Danmark. JPIAMR er en platform, som koordinerer national finansiering og støtter kollektiv handling, som har til formål at udfylde de videnshuller, vi har hvad angår antibiotikaresistens i et One Health perspektiv.

Andre forskningsinitiativer er "Horizon 2020" og Joint Action on Antimicrobial Resistance and Healthcare-Associated Infections (JAMRAI). Førstnævnte er det største

forsknings- og innovationsprogram i EU nogensinde, og det overordnede mål er at sikre, at EU producerer forskning på højt niveau, og at barrierer for innovation fjernes. JAMRAI er specifikt målrettet antibiotikaresistens og humane infektioner, og projektet har til formål at anbefale konkrete tiltag, som kan hjælpe europæiske lande med at håndtere antibiotikaresistens og sundhedsrelaterede infektioner. Initiativet har deltagelse fra 28 europæiske lande, heriblandt Danmark, samt tre ikke-europæiske lande. Konkret er projektet organiseret omkring ni arbejdsgrupper, som tilgår problemstillingen med antibiotikaresistens fra forskellige vinkler. Projektet påbegyndtes i 2017 og løber frem til 2020.

Information og vidensdeling

Ud over initiativer inden for overvågning og forskning er der på EU-plan også etableret initiativer, som har til formål at understøtte information og vidensdeling om antibiotikaresistens. Et af disse er den såkaldte European Antibiotika Awareness Day (EAAD), som et årligt tilbagevendende initiativ, der udgør en platform for nationale kampagner om rationel anvendelse af antibiotika, heriblandt Danmark som i regi af Sundheds- og Ældreministeriet og Det Nationale Antibiotikaråd har lanceret nationale oplysningskampagner siden 2014. Senest lancerede jeg sammen med Det Nationale Antibiotikaråd kampagnen "Brug mig med omtanke".

For at understøtte videndeling og samarbejde mellem medlemslandene såvel som på tværs af human- og veterinærsektoren etablerede EU-kommissionen i 2017 også et EU One Health netværk om antibiotika. Det første møde blev afholdt i februar 2017, og Danmark deltog den 5. februar 2018 i andet netværksmøde.

EU's engagement i den globale indsats

Som indikeret i omtalen af EU-kommissionens handlingsplan udspiller kampen mod antibiotikaresistens sig ikke kun nationalt og europæisk, men i særdeleshed også globalt. Det er derfor vigtigt at nævne, at EU er meget engageret i den globale dagsorden på området, hvilket netop afspejles i EU-kommissionens handlingsplan, hvor indflydelse på den globale dagsorden udgør et af kerneelementerne. EU bidrog således aktivt til WHO's globale handlingsplan mod antibiotikaresistens fra 2015, ligesom EU er engageret i arbejdet mod antibiotikaresistens i regi af G7 og G20. Som et andet eksempel kan det ydermere nævnes, at EU-kommissionen og en række andre europæiske institutioner samarbejder med myndigheder fra USA, Canada og Norge i den såkaldte "Trans-Atlantic Task Force for Antimicrobial Resistance" (TATFAR), som blev etableret i 2009 for at forbedre samarbejdet mellem USA og EU om at mindske truslen fra antibiotikaresistente bakterier.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Lisa Bugge-Toft